

## OBRAZLOŽENJE

Gradska skupština Grada Zagreba Zaključkom (Službeni glasnik Grada Zagreba 3/22) je prihvatila Izvješće o planu mjera za unapređenje sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu. Izvješće sadržava popis i obrazloženje mjera koje Grad Zagreb namjerava uvesti ili nastaviti provoditi u pojačanom opsegu u cilju unapređenja sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu. Izvješće također najavljuje izradu Akcijskog plana kojim će se definirati aktivnosti, rokovi i nositelji/suradnici na provedbi istih.

U predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama u Gradu Zagrebu u kontinuitetu se osigurava podrška inkluzivnom odgoju i obrazovanju djece i učenika s teškoćama u razvoju sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, Pravilniku o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava, Smjernicama za rad s učenicima s teškoćama MZO-a (2021) te dokumentima državnog pedagoškog standarda za sve tri razine obrazovanja.

Uz sve zakonskim i podzakonskim aktima propisane vrste programske podrške, Grad Zagreb kao osnivač dječjih vrtića te osnovnih i srednjih škola želi razviti dodatne mjere i aktivnosti kako bi se djeci i učenicima s teškoćama u razvoju osigurali kvalitetniji uvjeti za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav sukladno njihovim razvojnim profilima. Aktivnosti koje su sadržane u predloženom akcijskom planu usmjerene su na unapređenje stručne podrške stručnim suradnicima, odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima tijekom uključivanja djeteta s teškoćama u razvoju u redovite odgojno-obrazovne ustanove, na unapređenje stručne podrške djeci s teškoćama u razvoju koja će omogućiti daljnju individualizaciju pristupa i ujednačavanje prakse, na unapređenje tranzicijske podrške pri prijelazu djece s teškoćama iz dječjeg vrtića u osnovnu i iz osnovne u srednju školu, kao i iz redovitog u posebni odgojno-obrazovni program i obrnuto, na povećanje broja odgojno - obrazovnih skupina s verificiranim posebnim programom, kao i na povećanje broja posebnih razrednih odjela u osnovnim školama za potrebe školovanja učenika s teškoćama u razvoju. Akcijski plan predlaže i pokretanje inicijative osnivanja mobilnih stručnih timova kao posebnog oblika podrške školskim ustanovama pri uključivanju djece s teškoćama u razvoju kao sastavni dio preventivnih strategija za kvalitetnu inkluziju učenika s teškoćama. Posebna pažnja posvećena je unapređenju intersektorske suradnje odgojno-obrazovnog sustava s ustanovama koje pripadaju zdravstvenom sustavu i sustavu socijalne skrbi.

Temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13, 85/15 i 69/22) o Prijedlogu Akcijskog plana za unapređenje sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu 2023.-2025. provedeno je s internetsko savjetovanje u trajanju od 19. listopada do 18. studenog 2023.

Za provođenje ovog plana osigurana su sredstva u Proračunu Grada Zagreba za 2024. i projekcijama za 2025. i 2026.

## **OBRAZLOŽENJE MJERA AKCIJSKOG PLANA**

**Mjera 1.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za unapređenje podrške ravnateljima, stručnim suradnicima, odgojiteljima i roditeljima/skrbnicima u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanje, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 2.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za unapređenje podrške ravnateljima, stručnim suradnicima, učiteljima, nastavnicima i roditeljima/skrbnicima u sustavu osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 3.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za osnivanje dodatnih mobilnih stručnih timova za osnovne i srednje škole Grada Zagreba s ciljem što kvalitetnije provedbe inkluzivnog odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 4.** popisuje i definira provedbene aktivnosti tranzicijske podrške za prijelaz djece s teškoćama u razvoju iz vrtića u osnovnu i iz osnovne u srednju školu, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 5.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za osiguravanje podrške djeci s teškoćama u razvoju i učenicima s teškoćama uključivanjem dodatnih odgojitelja, stručnih komunikacijskih posrednika i pomoćnih radnika za njegu, skrb i pratnju u dječjim vrtićima te pomoćnika u nastavi / stručnih komunikacijskih posrednika u osnovnim i srednjim školama, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 6.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za osiguravanje načela univerzalnog dizajna za djecu s teškoćama u razvoju u dječjim vrtićima i učenike s teškoćama u osnovnim i srednjim školama, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 7.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za povećanje broja odgojno - obrazovnih skupina s verificiranim posebnim programom kao podrške uključivanju djece s teškoćama u razvoju u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 8.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za povećanje broja posebnih razrednih odjela/ odgojno-obrazovnih skupina te produženog stručnog postupka u osnovnim školama za potrebe školovanja učenika s teškoćama u razvoju sukladno odredbama Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

**Mjera 9.** popisuje i definira provedbene aktivnosti za intersektorsko povezivanje s pružateljima usluga izvan sustava ranog predškolskog odgoja i obrazovanja, navodi rokove provedbe te definira nositelje mjere i suradnike u provedbi aktivnosti.

Prijedlog ovog akcijskog plana izradila je Radna skupina za unapređenje sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu (u daljnjem tekstu: Radna skupina), koju je osnovao i imenovao gradonačelnik Grada Zagreba zaključkom (Službeni glasnik Grada Zagreba 4/23).

Prva konstituirajuća sjednica Radne skupine za unapređenje sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu održana je 23. siječnja 2023. godine. Radnu skupinu čine članovi: Sanda Vrljićak, Sanja Šimleša, Maja Tabak, Marta Ljubešić, Jasmina Stošić, Damjan Janjušević, Suzana Rešetar, Iva Livić Kozina, Marinka Bakula, Ivona Nakić-Vojnović, Ksenija Pick i Vanda Bazmenjak. Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade pružao je podršku radu radne skupine.

## Literatura:

- Bouillet, D. 2011. Kompetencije odgojitelja djece rane i predškolske dobi za inkluzivnu praksu. *Pedagoška istraživanja*, 8(2). 323–340.
- Daniels, E. R., Stafford, K. (2003). *Kurikulum za inkluziju: razvojno primjereni program za rad s djecom s posebnim potrebama – priručnik*. Udruga roditelja Korak po korak za promicanje kvalitete življenja djece i obitelji,
- Ujedinjeni narodi. (1989.). *Konvencija o pravima djeteta*. New York: Ujedinjeni narodi.
- Kranjčec Mlinarić, J., Žic Ralić, A., N., Lisak (2016). Promišljanje učitelja o izazovima i barijerama inkluzije učenika s poteškoćama u razvoju. *Školski vjesnik*, 65, 233-247.
- Kudek Mirošević, J., Jurčević Lozančić A. (2014). Stavovi odgojitelja i učitelja o provedbi inkluzije u redovitim predškolskim ustanovama i osnovnim školama. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 50(2), 17-29.
- Leonard, N. M., Smyth, S. (2022). Does training matter? exploring teachers' attitudes towards the inclusion of children with autism spectrum disorder in mainstream education in ireland. *International Journal of Inclusive Education*, 26(7), 737-751.
- Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2022). *Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026.*
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2021). *Smjernice za rad s učenicima s teškoćama*.
- Petek, K., Stošić, J. (2022). *Inclusion in mainstream school – perspectives of autistic children and parents*. Third international webinar Priorities in autism research and building new connections, 11 – 12.6., European Council of Autistic People – EUCAP.
- Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju Narodne novine 87/2008; 86/2009; 92/2010; 105/2010; 90/2011; 5/2012; 16/2012; 86/2012; 126/2012; 94/2013;152/2014.

- Romstein, K. (2010). Tko sam ja? Autobiografski iskaz djece s teškoćama u razvoju. U A. Peko, M. Sablić, i R. Jindra, (Ur.) *Obrazovanje za interkulturalizam* (273-283). Osijek: Učiteljski fakultet u Osijeku.
- Skočić Mihić, S. (2011). *Spremnost odgajatelja i faktori podrške za uspješno uključivanje djece s teškoćama u rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Doktorski rad.
- Skočić Mihić, S. (2017). Učiteljska osposobljenost za izvedbu individualizirane nastave u inkuzivnim razredima. U: R. Čepić i J. Kalin (ur.): *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* (str. 139-156), Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- Tomić, A., Ivšac Pavliša, J., Šimleša, S. (2019). Uključivanje djece s teškoćama u razvoju u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja iz perspektive odgojitelja. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 55, 40-52.
- Ujedinjeni narodi (1948). Opća povelja o ljudskim pravima. Odluka o objavi Opće povelje o ljudskim pravima. Narodne novine 12/2009.
- Ujedinjeni narodi (2006). Konvencija o pravima osoba s invaliditetom. Narodne novine 6/07; 3/08; 5/08
- UNICEF (2014). Analiza stanja prava djece u Hrvatskoj.
- Vlada Republike Hrvatske (2021). i Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine.
- Walton, O. (2012). Economic Benefits of Disability-Inclusive Development (GSDRC Helpdesk Research Report). Sveučilište u Birminghamu, Birmingham, Ujedinjeno Kraljevstvo: Governance and Social Development Resource Centre. str. 1-24.
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju. Narodne novine 10/97; 107/07; 94/13; 98/19; 57/22. i 101/23
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22)
- Žic Ralić, A., Cvitković, D., Žyta, A. i Ćwirynkało, K. (2020). The quality of inclusive education from the perspective of teachers in Poland and Croatia. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 56 (2), 105-120. <https://doi.org/10.31299/hrri.56.2.6>